

Децембра 2011. године Србији је на врата покуцао преднацрт Закона о правима детета. Нажалост, одјек у широј јавности није био превише гласан, нити се Преднацрту посветила нарочита пажња, што је, сматрамо, било неопходно. Штавише, од стране политичких актера у Србији није било изјашњавања на ту тему, осим покрета „Двери“, који је покренуо петицију против овог закона [1] и издао детаљно саопштење поводом Преднацрта [2]. Стога овај текст има за циљ да покуша да разјасни поједина питања ефективности нових решења садржаних у Преднацрту и доведе их у везу са актуелним глобалистичким стремљењима, уз посебан осврт на позитивне прописе и ситуацију у Србији.

Номотехника – округло па на ћоше

Сам текст Преднацрта изузетно је слабог квалитета. Поједини новитети нису дефинисани (нпр. „телесно ограничавање“), а на одређеним местима се може приметити да се буквално преписивало са енглесног или неког другог страног језика. Тако се у члановима 83 и 84 као скраћеница за информационе и комуникационе технологије користи ИЦТ! Да је скраћеница на српском, она би ваљда требало да буде ИКТ?! На самом почетку треба истаћи да овај текст нема за циљ да тражи длаку у јајету спорном преднацрту, те да се на ову грешку са посебном намером скреће пажња, о чему ће више речи бити доцније.

Што се тиче обима, могло би се рећи да би будући Закон о правима детета био релативно кратак, са око 120 чланова. Међутим, треба скренути пажњу да су многи чланови, а поготово они најобимнији (чл. 77, 78, 102 итд.), преписивани из других закона и да се у добром делу Преднацрта регулише већ законски регулисана материја. Тако се, на пример, прописује забрана трговине и продаје деце [3], дечја проституција [4] и порнографија

[5]

, као да наш Кривични законик (КЗ) не познаје ова дела као кривична и не прописује санкцију за њих! Исто тако, Преднацрт беспотребно прописује (односно, препричава и прописује из других закона и уџбеника) основна начела кривичног поступка према

детету које је навршило 14 година

[6]

, а чак ни у том делу текст (рецимо, чл. 102.) није усклађен са нормама Кривичног права - јер не оперише појмом основане сумње, већ само „сумње“, нити Грађанског права - јер чл. 104 гарантује посебну заштиту извршиоцу противправног дела, при чему недостаје синтагма „законом предвиђеног као кривично дело“, па се ова одредба може односити и на грађанскоправни деликт, што није у складу са деликтном способношћу малолетника у грађанскоправном смислу

[7]

. У члану 102 Преднацрт није уклађен ни са самим собом јер се у њему као дете дефинише свако људско биће млађе од 18 година, а имајући у виду да су деца млађа од 14 година кривично неспособна, онда је нејасно због чега се сваком детету (а не само оном које је навршило 14 година) пружају гаранције у вези са кривичним правом, као што су претпоставка невиности и тсл. Осим наведеног, сходно чл. 36 Преднацрта, родитељи су дужни да детету омогуће основно и средње образовање, док је према Уставу, Породичном закону (ПЗ), Закону о основама система образовања и васпитања, Конвенцијом о правима детета, као и другим важећим прописима, само основно образовање обавезно. Примера лоше номотехнике и поткопавања већ постојећих (добрих) решења српског законодавства у овом преднацрту има још, али нема потребе да се њима детаљније бавимо.

Наведени недостаци указују на жељу да се Закон склепа на брзину (иако се говори да је група експерата на њему радила више од годину дана) и „прогура“ на мала врата. Још важније, на основу површног прегледа Преднацрта да се приметити да у њему нема никаквих новина на пољу права детета. Главни разлог томе је што Породични закон, релативно нов и модеран пропис, уз Устав и Конвенцију о правима детета пружа сасвим довољну заштиту младим нараштајима. Стога се и намеће здраворазумско питање: Због чега се доноси овакав закон? Одговор на њега лежи у спорним решењима садржаним у Преднацрту, за која се искрено надамо да неће заживети у Србији.

Права детета у Србији: Зашто сећи грану на којој седимо?

Пре него што се упустимо у дубљу анализу проблематичних решења Преднацрта, неопходно је осврнути се на постојеће правне механизме заштите права детета.

Пре свега, Устав Републике Србије [8] признаје посебан корпус права детета и штити их као специјалну категорију људских права. Такође, Устав, као и Породични закон, прописују посебну заштиту мајке, самохраног родитеља и детета

[9]

. Даље, ПЗ детаљно регулише нека од најважнијих права детета, међу која се убрајају: право детета да зна ко су му родитељи; право детета да живи са родитељима; право детета на личне односе са родитељем са којим не живи; право детета на правилан и потпун развој; право детета на образовање; право детета да предузима правне послове; право детета на слободно изражавање мишљења. Корелативно правима детета, родитељи имају право и дужност да се 1) старају о личности детета, 2) заступају га, 3) издржавају и 4) да се старају о његовој имовини. Под старањем о личности детета сматра се чување и подизање детета, његово друштвено, морално, физичко, емоционално и интелектуално васпитавање, образовање и разумно одређивање личног имена. Што се издржавања тиче, оно је подигнуто на ранг Кривичног права, па се оглушавање о ту обавезу сматра кривичним делом, као и грубљи облици запуштања и злостављања.

Свака злоупотреба родитељског права, или грубо занемаривање родитељске дужности, представља основ за потпуно лишење истог. Под „злоупотребом родитељског права“ (чл. 81 ст. 2 тачке 1–5 ПЗ) Законодавац набраја низ понашања, али не таксативно, већ примера ради (*exempli causa*), тако да судија у сваком конкретном случају има „одрешене руке“ да санкционише несавесне родитеље. Уколико се понашање родитеља не може подвести ни под једну од прве четири тачке чл. 81 ст. 2, увек преостаје генерална клаузула из пете тачке којом се санкционише родитељ који „на било који други начин злоупотребљава права из садржине родитељског права“. Све наведено, *mutatis mutandis*

, важи и за „грубо занемаривање родитељске дужности“ (чл. 81 ст. 3 тачке 1–5 ПЗ). Штавише, чак и када се родитељу, потпуно или делимично, одузме родитељско право, он се не може ослободити дужности издржавања свога детета.

Даље, родитеље у вршењу својих права и дужности надзире орган старатељства (у Србији је то Центар за социјални рад). Поред корективног надзора, ПЗ предвиђа и превентивни. Тако родитељи, који не могу да се сагласе око избора школе, лекарске интервенције над дететом и тсл. могу затражити помоћ органа старатељства. Центар за социјални рад може, уколико су испуњени законски услови, интервенисати корективним мерама [10], а уколико ни то не уроди плодом, он има право и дужност да пред судом покрене поступак за лишење родитељског права.

Поред ових основа за лишење родитељског права, ПЗ познаје и институт насиља у породици. У правној теорији под насиљем у породици подразумева се „понашање које се испољава кроз континуирану употребу силе, претње или злоупотребе поверења у

односима између чланова породице“ [11]. Према законској дефиницији, насиље у породици је „свако понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице“, а примера ради (дакле, опет не исцрпно) наводе се поступци који се имају сматрати насилничким. Тако судија под насиље у породици може подвести и „свако дрско, безобзирно и злонамерно понашање“ [12]

. Осим наведених грађанских материјалноправних

одредби, Породични закон прописује и процесноправне

механизме за заштиту од насиља у породици. Тако се круг имаоца права на тужбу проширује на јавног тужиоца и орган старатељства, поступак је нарочито хитан

[13]

, суд није везан границама тужбеног захтева, жалба нема суспензивно дејство итд.

Пошто смо објаснили грађанскоправну заштиту од насиља у породици, битно је навести да Кривични законик (КЗ) као једну од *алтернативно* прописаних радњи извршења кривичног дела насиља у породици

[14]

прописује кршење мера заштите које суд одреди на основу Породичног закона. То би у пракси значило да онај насилник који прекрши неку од мера заштите (нпр. упркос забрани приступи у простор око места становања члана породице), самим тим чини ново кривично дело насиља у породици. Такође, КЗ не само што на посебан начин штити брак и породицу (тима што у глави деветнаестој прописује кривична дела против брака и породице

[15]

), већ и за многа друга дела прописује строжу казну уколико је пасивни субјект малолетник. Тако умишљајно лишење малолетника представља кривично дело тешког убиства (чл. 114 КЗ), код навођења на самоубиство и помагања у самоубиству (чл. 119 КЗ) тежим обликом се сматра када се то дело изврши на малолетнику, а најтежим уколико је у питању дете које није навршило 14 година. Исто важи и за тешку телесну повреду, силовање, отмицу итд.

На основу изнетог, можемо закључити да у области права детета (за разлику од многих других сфера) српско законодавство располаже веома јаким и модерним арсеналом правних механизма. Али ова анализа положаја деце у српском правном систему није сама себи циљ. Она је покушај да се унапред оповргне било какво „правничко“ објашњење о неопходности доношења спорног закона, јер више од изнетог Законодавац нити може, нити сме. Дакле, не постоји ниједан правни аргумент који би оправдао овај пројекат и управо се због тога приступа различитим *ad hoc* објашњењима, која нити су тачна, нити полазе од одговарајућих претпоставки. У даљем тексту, поменућемо само неке од неподобних покушаја легитимације Закона о правима детета.

„Психолошки“ разлози и погрешан метод

У жељи да се оправда овакав закон, *inter alia*, наводи се психолошко објашњење да је ама баш свако телесно кажњавање штетно за дете, те да се сваки вид таквог понашања мора забранити (чак и ударање детета по гузи). О нетачности тих аргумената већ је писано од стране психолога [\[16\]](#), па ћемо ми овде критиковати погрешан метод нормирања друштвених односа. Наиме, није ретка појава да се поједине струке „мешају“ у стварање права, а свеprisутна је и погрешна претпоставка да одређени стручњаци који нису правници (психолози, економисти, лекари итд.) треба да састављају закон или неки други општи правни акт. Уз све поштовање осталим струкама, чији налази у многим ситуацијама могу бити од капиталног значаја за стварање или примену права, никада правник не сме бити „одушевљен“ појединим налазима других струка (што се у пракси, нажалост, веома често чини из опортунитета), па да само на основу тога донесе важну одлуку као што је писање закона или пресуђивање. Да би исправно поступио, он мора узети у обзир све релевантне околности и параметре (за шта је, иначе, школован), па тек онда може забранити или дозволити одређено понашање. Његов је задатак управо да предвиди (наравно, не са апсолутном тачношћу, јер је тако нешто немогуће) свеукупност друштвених односа који ће проистећи из прописа који ствара. Становиште психологије је само један од, а не једини параметар којим се руководи онај који саставља законски текст.

Дакле, све и да психологија каже да ударање детета по гузи има озбиљне негативне последице по дете (а не каже!), то није разлог да се законом забрани такав вид телесног кажњавања, све док се у обзир не узму и остали битни параметри (као што су негативне последице одвајање детета од родитеља и тсл.). Замислимо само ситуацију у којој судија тражи од психијатра да, поред вештачења о психичком стању окривљеног, одреди врсту и тежину кривичне санкције. То се управо чини овим спорним Законом! На основу мишљења само једног дела психолога, а без претходне оцене осталих последица, покушава се легитимизовати једно ригидно решење, које може имати изразито штетне последице и по родитеља и по дете.

„Превенција“ насиља и обликовање јавног мњења

Осим горепоменутог, често се чује и аргумент да уколико се забрани сваки, па чак и најблажи облик телесне казне, онда родитељу неће ни на памет пасти да употреби неки од тежих начина кажњавања. Чак и када бисмо занемарили постојеће правне механизме који нашој деци гарантују заштиту од физичког насиља (а не бисмо смели!), таква забрана нам не би помогла. То би било исто као када бисмо рекли да је боље да се за крађу сече рука, или веша на теразијама, јер се онда нико не би усудио да краде. Узети родитељу дете због једне „ћушке“, зато што велика мањина других родитеља неоправдано туче своју децу, не само што би упропастило и родитеља и дете, већ не би било ни праведно.

Општој слици насилних родитеља у великој мери доприносе савремени социопатски медији, са насловима типа „заклао ћерку, па је скувао“, „одрубио сину главу“ и тсл., чији је циљ да створе утисак да су такви догађаји редовна појава, а не изузетак [17]. Такође, негативни стереотип о Балканцима, који туку жене и децу, такође доводи до стварања погрешне слике о нашим очевима и мужевима. Приче да је физичко и психичко злостављање редовна појава у нашим домовима, а не изузетак, нимало не стоје. Наши родитељи не само да су пажљиви и нежни, већ имамо проблем размажене деце. Код нас, на пример, нема пуно случајева да дете истовремено ради и образује се, што је, рецимо, у САД сасвим нормално. „Упркос васпитавању по препорученим начинима многи су незадовољни резултатима. Последица је да су наша деца, која су јако добро свесна својих права, али не и обавеза, све више размажена, несоцијализована и презаштићена“ [18]

Домети законодавства и стварни проблеми

Породично и Кривично право, као и свака друго законодавство имају своје реалне домете. Колико год закони били квалитетни, немогуће је заштити сваког становника, као што је немогуће утврдити истину у сваком конкретном случају. Иако се по питању насиља у породици никада не може доћи до потпуно поузданих података, истраживања показују да је то једна од озбиљних бољки српског друштва. Да би се тај проблем решио, претходно се морају утврдити његови прави узроци. Главни фактори који доприносе насиљу у породици су „нестабилност друштвеног статуса и дохотка, дуги периоди незапослености, принудни повратак у вишегенерацијску породицу, алкохолизам, криза мушкости/женскости и међугенерациска трансмисија насиља“ [19], а Србија има проблем са скоро свим наведеним чиниоцима и мале су шансе да ће се много тога

променити у блиској будућности. Решавање наведених проблема је болан и дуготрајан процес, а замена теза и ауторитарни институти у томе свакако неће помоћи.

Да бисмо сагледали комплексност таквих животних ситуација, замислимо пример једне породице - отац, мајка и два сина. Мајка незапослена, отац издржава породицу, вредан је и посвећен супрузи и деци. Замоли сина да га послуша, али син је размажен и лењ, заиграо се на компјутеру и одбија да уради шта му је речено. Отац навикнут и васпитаван по систему „наређење-извршење“, изгуби контролу и опали му два шамара. Како судија да поступи у тој ситуацији? Шта да ради са оцем, мајком и двоје деце? Према слову важећих закона, он такво понашање може протумачити насиљем у породици. Отац губи посао, одлази у затвор, а мајка и деца бивају препуштена сами себи. Ко ту добија? Или у случају самохраног родитеља који „издевета“ дете јер има пет кечева на тромесечју? Дете се смешта у установу, а родитељ шаље у затвор. Упропаћен родитељ, упропаћено дете и сва њима блиска лица. Да не буде забуне, далеко од тога да треба подржати родитеље да применом физичке силе васпитавају своју децу, поготово док су мала, али ни строго кажњавање родитеља за поступке сличне наведеним није у интересу деце.

Управо због тога се у смислу КЗ и ПЗ, насиљем, злостављањем и запуштањем сматра *континуирано*

понашање, занемаривање, психичка и физичка тортура, али и једнократни поступак који озбиљно угрожава интегритет детета. Тога у овом преднацрту нема, нити ће га, према свим најавама, бити. По том питању Преднацрт је изричит да је свако телесно кажњавање забрањено. Према ПЗ суд је у сваком поступку у којем се појављује дете дужан да се руководи његовим најбољим интересима, па би се у многим ситуацијама могло протумачити да лишење родитељског права и одвајање детета од родитеља доноси више штете него користи

[\[20\]](#)

. Питање је да ли би се родитељ могао бранити да је био у правној заблуди, ако се има у виду да важећи прописи, судска пракса, а и правна књижевност говоре, углавном, о континуираном угрожавању спокојства, телесног интегритета или душевног стања детета. Сматрамо да би тако нешто било могуће све док се не промене ПЗ и КЗ, мада и у том случају постоји проблем са општим правилом о важењу прописа – *lex posterior derogat legi priori* (доцнији закон укида претходни), при чему би се могла (или морала) дати предност предстојећем Закону о правима детета.

Друга спорна решена Преднацрта

Поред члана 14 који смо апсолвирали и навели проблеме које он у пракси може произвести, у спорном законском тексту постоји низ других проблематичних одредби.

Чланом 17 прописује се забрана дискриминације детета која се заснива на, између осталог, политичком убеђењу. Међутим, члан 24 Међународног пакта о грађанским и политичким правима гласи: „Свако дете без икаквог разликовања заснованог на раси, боји, полу, језику вероисповести, националном или друштвеном пореклу, имовини или рођењу, има право на мере заштите од стране његове породице, друштва и државе...“ Дакле, нигде се не помињу политичка убеђења. Уосталом, каква то политичка убеђења може да има дете? Деца, ваљда, у тим годинама треба да се баве спортом, заљубљују се и друже, похађају школу и образују се, како би касније могли правилно да расуђују и формирају сопствено мишљење. Политизација деце свакако није пожељна.

Даље, члан 31 прописује да дете са навршених 14 година може организовати мирно окупљање грађана. То би у српској пракси значило да дечак који је ђак основне школе може бити организатор „Поворке поноса“ или „антифашистичког“ скупа. Ова одредба заправо има за циљ да се праг регрутовања омладине у политичке покрете и разне невладине организације спусти на 14 година. Посебно ако се има у виду чињеница да се деца данас много мање баве физичким активностима, а много више седе за компјутером, где су најподложнија медијској манипулацији и индоктринацији. У пракси ће то довести до тога да разне организације своја окупљања „именују“ на четрнаестогодишњу децу, при чему против таквог скупа нико неће смети да „зучне“, а у супротном ће одмах бити етикетиран.

Остаје нејасно због чега се чл. 36 родитељима намеће обавеза да детету пруже средње образовање, када су према ПЗ родитељи дужни да детету обезбеде само основно образовање, а у погледу даљег школовања имају исту обавезу, али у складу са својим могућностима (што је у Преднацрту избачено) и способностима, жељама и склоностима детета. Такође, сходно ПЗ, Међународни пакту о економским, социјалним и културним правима и Уставу, родитељима се даје право да детету обезбеде оно образовање које је у складу са њиховим верским и етичким уверењима. Правна теорија и пракса деле становиште да ова одредба има за циљ да се родитељима омогући „механизам заштите детета од сваког могућег могућег ризика индоктринације која би долазила од стране државе и државних школа“ [\[21\]](#). Супротно томе, исти члан Преднацрта обавезује родитеље да усмеравају дете ка „неговању здравих животних стилова“!

Такође, чланом 70. Преднацрта се гарантује, потпуно оправдано, посебна заштита детету припаднику посебно осетљивих група. Међутим, у следећем члану се прописује

Права детета или – нико не сме да вас бије!

Пише: Филип Благојевић
недеља, 29 април 2012 11:12

да се, поред осталих легитимно наведених, посебно осетљивом групом има сматрати дете припадник националне мањине, као и дете припадник сексуалне мањине (?!).

Дерогирање ПЗ би била и одредба члана 20 којим се десетогодишњем детету даје право да само бира пуномоћника у било којем поступку у којем се одлучује о његовим правима. Породични закон предвиђа сличну могућност, *али само* у случају да је дете у сукобу са родитељима, па не би било оправдано да га они заступају или му изаберу пуномоћника.

Исто тако, дете старије од 15 годиа има право да тражи да се подаци о његовом здравственом стању и подаци о предложеној или примењеној медицинској мери *не саопште*

његовим родитељима, а здравствени радник је дужан да га упозна са тим његовим правом и да га подстакне да „у коришћење здравствене заштите укључе одраслу особу *по свом избору*“

[\[22\]](#)

. Ту би се вероватно на најагресивнији начин медијски наметали неки будући центри за заштиту деце од „кршења људских права“ или „политичке некоректности“.

Нажалост, проблематичних решења има још, али горенаведено је довољно да се одговри на питање са почетка текста: Због чега се доноси овакав закон?

Ефикасност и ефективност будућег Закона

У правној терминологији ефикасност прописа се сматра синонимом за његову примену, док је ефективност истраживање последица те примене. Дакле, ефективност прописа је анализа друштвених односа који су проистекли из његове примене.

Интересантно је да се за најпознатији члан Преднацрта може рећи да су слаба очекивања да ће бити ефикасан. Тешко да се може очекивати да ће дете млађе од седам година узети телефон или на било који други начин пријавити свог родитеља, или да ће један од родитеља пријавити другог због ударања по гузи или сличној примени физичке силе. Стога држимо да он неће бити примењиван, барем не у великој мери, али ће бити изузетно ефикасан. Он ће бити толико озбиљна претња родитељу, да ће многи

очеви и мајке бити далеко попустљивији према деци, тако да ће деца бити бунтовнија и непослушнија, а родитељи уплашени и немоћни. Све то подупире нејасна формулација „телесног спречавња“, садржана у члану 14. Наиме, не тако давно, у Србији је постојао Закон према којем је министар правде могао да разреши судију. Иако се то никада у пракси није десило, можемо само да нагађамо колики је притисак на судију представљао такав пропис и какве су одлуке тада доношене. Аналогно томе, сваки родитељ ће добро размислити пре него што дете пошаље у своју собу (да тиме не би извршио телесно спречавње), или га закључа док не научи градиво или уради домаћи. Још ако се оглуши о обавезу из члана 10 да детету млађем од 15 година након 23 часа обезбеди пунолетног пратиоца, тако што га пусти да остане напољу до касно, или му дозволи да се са друштвом врати са журке, он сигурно неће имати много мотива да се замера свом детету. Такође, на основу реченог о осталим спорним решењима, може се уочити опасност од стварања једноумља међу младима, и веома раној и штетној политичкој регрутацији деце. У неку руку би се могло и протумачити да је овај Закон усмерен деци у пубертету, која су у том периоду најбунтовнија и најподложнија манипулацији путем друштвених мрежа.

Да закључимо, овај закон ће подривати ауторитет родитељима, претити им и санкционисати их, регрутовати децу у различите организације и злоупотребљавати их у политичке сврхе, подстицати непослушност и окретање неким будућим „грађнским“ и „цивилизационим“ заједницама. Стога и не треба да нас чуди ако за десет година стаса цела генерација нових, још ватренијих, револуционара и поборника идеје шестог октобра.

Други примери правне алхемије у Србији

Да бисмо решили једначину са више непознатих, ваља обратити пажњу и на друге ударе на породичне институције. Јавности је мало позната чињеница да је геј заједница постала законска категорија. Наиме, Законик о кривичном поступку одређује круг лица која су ослобођена од сведочења уколико су у блиском односу са окривљеним. Поред сродника [23], супружника и партнера у ванбрачној заједници, те усвојиоца и усвојеника, ЗКП ове дужности ослобађа и лица која живе „у каквој другој трајној заједници“. Пошто је ванбрачна заједница могућа само између мушкарца и жене, поставља се питање како тумачити „какову другу трајну заједницу“. Одговор на то даје професор Шкулић, који наводи да „је законодавац по свему судећи и под утицајем одређених снажних 'лобија' из земље и иностранства, те појединих 'бораца за људска права', вероватно имао у виду хомосексуалне заједнице као 'пара(ван)брачне заједнице'.“ [24] Напоменимо, девојка која је у вишегодишњој љубавној вези са окривљеним, а не испуњава услове из ПЗ за ванбрачну заједницу, не може бити ослобођена сведочења, док хомосексуалац који је „каковој другој трајној заједници“ са

окривљеним, не мора сведочити против свог парнтера.

Са друге стране, др Ивана Стевановић, која је учествовала у састављању спорног Преднацрта најавила је промене ПЗ [\[25\]](#), како би се направио склад са будућим Законом о правима детета, па не би чудило ни да се одредбе које се односе на ванбрачну заједницу промене или допуне „каквим другим трајним заједницама“.

Улога Центра за људска права

Недавна одлука Уставног суда којом се усваја жалба организатора „Поворке поноса“ због непостојеће забране одржавања исте 2009. године, свакако представља важан показатељ односа снага у Србији. То, уосталом, није први пут да Уставни суд санкционише нешто што не постоји (рецимо, код забране „Националног строја“, нерегистроване, тајне организације, која је као таква сама по себи неуставна и непостојећа), али свакако јесте припремање јавности за будуће догађаје. Овом поступку, као и осталима, кумовао је Центар за људска права у свосјству заступника организаторе геј параде.

Данас је вероватно свима јасно да та манифестација нема за циљ промоцију заштите људских права и спречавање или умањивање дискриминације, јер да је тако популарни „Pride“ не би у Шведској (земљи у којој су хомосексуалци у потпуности равноправни са хетеросексуалцима на свим пољима, па чак и код усвајања деце) трајао седам дана. Напротив, пошто је познато да се овој манифестацији српски народ дубоко противи, она се, злоупотребом шаке хомосексуалаца, користи као озбиљна порука народу да је мали, несуверен и да се ни на који начин (миран или насилан) не може бунити против одлука „врха“. Сетимо се само како је Б92 извештавао о „Породичној шетњи“ 2009. године [\[26\]](#), а 2011. године медији су ову манифестацију крстили „такозваном породичном шетњом“ [\[27\]](#)

. Нажалост, овде није само народ немоћан, већ и политичка елита. Хтели то они или не, уз агресивну медијску кампању

[\[28\]](#)

и притиске страних амбасада, та нежељена манифестација ће бити одржа(ва)на у Београду. Након још два, три таква догађаја, уз „језиву реакцију државе“, а чему ће умногоме допринети нови Законик о кривичном поступку (за који је др Милан Шкулић написао да се „искрено треба надати да у овом облику никада неће постати извор права“

[\[29\]](#)

), народу ће се „лепо“ објаснити да је суверен само у тренутку гласања, након чега та

његова особина нестаје.

Велику симболику у целој овој причи игра и пресуда Драгану Марковићу Палми [\[30\]](#). Не улазећи у саму пресуду, сматрамо да су њене последице веома важне и далеко дубље него што се на први поглед може чинити. Какву поруку она садржи? Палма, поред тога што у Народној скупштини држи владу и што га у анкетама грађани оцењују највишом просечном оценом међу српским политичарима, такође важи за некога ко је без длаке на језику, „што на уму, то на друму“. Управо због тога је ова пресуда, са једне стране, промоција геј покрета и српског реформисаног правосуђа, али и са друге, порука грађанину да не критикује такозване европске вредности, „борбу за демократију“ и бизарно тумачење људских права.

Центри за људска права широм Србије се, уместо да се буне против оваквог Закона о правима детета, баве примитивном политичком пропагандом. Тако је Београдски центар за људска права објавио књигу „Хашке недоумице – познато и непознато о Међународном кривичном трибуналу за бившу Југославију“ [\[31\]](#), која представља апологију институције у којој се најгрубље крше људска права! Такође, поменути центар је у оквиру пројекта „Придружимо се“ издао дечју књигу о Европској унији

[\[32\]](#)

. Дакле, индоктринација од малих ногу.

Нажалост, ти исти центри нису имали ништа против када се на Б92 емитовала емисија „Хитна помоћ“, у којој се најгрубље крше људска права, где ТВ екипа са камером упада у кућу човека који треба да буде хоспитализован и снима га док се бори за живот. Тек уколико се он успротиви да своју муку подели са јавношћу, на његово место ускаче други пацијент добровољац. То што екипа која намешта материјал замагли лице пацијента, не значи ништа, јер сви чланови породице, комшије, пријатељи и непријатељи знају о коме је реч. Какве су последице по онога којег камере снимају док га срце издаје? Или по брата, сина, жену, мајку, пријатеља преминулог пацијента уколико случајно пусте „Хитну помоћ“ и виде такав снимак? Такође, ови центри нису реаговали ни када се иста медијска кућа небројено пута грешила о презумпцију невиности појединих лица.

Qui bono?

Према Марку Тулију Цицерону, Римљани су Луција Касија сматрали највећим од свих судија. Он је често усред суђења умео да постави питање: Коме корист? Уколико прихватимо тезу да владајућој левичарској транснационалној елити главне непријатеље представљају породица, традиција, народ, сувереност и религија, веома лако ћемо решити и ову једначину. Управо тим структурама, којима нажалост не знамо име и презиме, али их осећамо свугде око нас, одговара тренутно стање, поготово усвајање оваквих закона и релативизација породичних институција као што је брак. Народну сувереност веома успешно дробе, и то не само у Србији, већ и у Немачкој, Италији, Грчкој. Економска и медијска подршка групама револуционарног карактера и организацијама у којима државе губе суверенитет представља главни вид њиховог деловања, ширења пропаганде и испирања мозга. Искрено се надамо да перфидна злоупотреба термина људских права и демократије, која је досегла огромне размере, неће прећи и на права детета.

Битно је навести да ми не тврдимо да је неко од чланова групе која је састављала Преднацрт критикован овим текстом директно повезан са левичарском елитом, или да је примио новац за овај подухват. Ми их чак ни не сматрамо главним кривцима, јер да нису они, лако би се нашао неко други да склепа Закон и прогура га. Ми само износимо тврдњу да ће из ове ситуације корист извући глобалистичка елита, а штету претрпети наша деца, породица и друштво. Зато се и надамо да овај пропис у Србији никада заживети неће.

Јер, као да није довољно што смо дозволили да нам деца једу генетски модификовану храну, смање спортску активност и међусобно дружење?! Као да није довољно што смо ауторитет просветних радника потпуно срозали и болоњизовали високо образовање?! Као да све то није довољно, па сада треба још и да сами себи наудимо оваквим законом?!

У ери либералног (суровог и аморалног) капитализма, глобалне економске кризе, медијске и војне окупације драге нам државе, последње што нам тренутно треба јесте подривање породичних односа. Да бисмо се одбранили, морамо много да размишљамо, гласно да критикујемо и користимо ум.

Над свом овом грдном мјешавином,

Права детета или – нико не сме да вас бије!

Пише: Филип Благојевић
недеља, 29 април 2012 11:12

Опет умна сила прожествује,

Не пушта се да је зло побједи.

(Петар Петровић Његош, Горски Вијенац 2311-13)

[1] <http://www.dverisrpske.com/sr-CS/dveri-na-delu/2011/decembar/peticija-protiv-zakona-o-pravima-deteta.php>

[2] <http://www.dverisrpske.com/sr-CS/nasa-politika/saopstenja/2011/saopstenje-povodom-nacrta-zakona-o-pravima-deteta.php>

[3] Чл. 77 Преднацрта

[4] Чл. 78 Преднацрта

[5] Чл. 79 Преднацрта

[6] Целокупна материја малолетничког кривичног права већ је регулисана Кривичним закоником, Законом о малолетним учиниоцима кривних дела и кривичноправној заштити малолетника (ЗМ), као и Закоником о кривичном поступку (ЗКП).

[7] Не постоји ниједан оправдан разлог због којег би штетник млађи од 14 година (дете које својим штетним понашањем учини неке имовинску штету) уживао посебну заштиту

Права детета или – нико не сме да вас бије!

Пише: Филип Благојевић
недеља, 29 април 2012 11:12

уколико разбије неке прозор, или учини одређени прекршај (нпр. пређе улицу ван пешачког прелаза или на црвено светло).

[8] Чл. 63 ст. 1–3.

[9] Чл. 66 Устава, чл. 5 ст. 2 и чл. 6 ст. 1–3. ПЗ. Детаљно о томе види Марија Драшкић, *Породично право и права детета*, Београд 2009, стр. 185.

[10] Упозоравањем родитеља на недостатке у вршењу родитељског права; упућивањем родитеља на разговор у породично саветовалиште или установу специјализовану за посредовање у породичним односима; захтевањем од родитеља да полажу рачун о управљању имовином детета. Уколико исцрпи све поменуте мере, а оне не дају очекиване резултате, орган старатељства може покренути поступак пред судом.

[11] Драшкић, стр. 63.

[12] Види чл. 197. ПЗ

[13] Што значи да се прво рочиште мора одржати у року од 8 дана од дана када је тужба примљена у суду, а другостепени суд је дожан да одлуку донесе у року од 15 дана од дана када му је достављена жалба.

[14] Чл. 194 ст. 5 КЗ

[15] Илустрације ради, уколико било ко противправно одузме дете од родитеља, старатеља или других лица којем је поверено, или без правног основа *задржи* поверено му малолетно лице, он тиме чини кривично дело одузимања малолетног лица (чл. 191 КЗ).

[16] Види <http://www.nspm.rs/kulturna-politika/roditelji-kao-sumnjiva-lica.html> , <http://www.nspm.rs/kulturna-politika/telesno-kaznjavanje-dece-da-ali-razumno.html>

, или

<http://www.nspm.rs/kulturna-politika/psiholoska-saznanja-o-telesnom-kaznjavanju-dece.html>

[17] О разлозима таквог понашања медија види одличан чланак Петра Анђелковића, <http://www.nspm.rs/kulturna-politika/sociopatski-mediji.html>

[18] <http://www.nspm.rs/kulturna-politika/roditelji-kao-sumnjiva-lica.html>

[19] Драшкић, 63.

[20] Додуше, таква формулација стоји и у Преднацрту, али с обзиром на изричитост 14 члана, родитељ би увек морао бити санкционисан.

[21] Драшкић, 295.

[22] Чл. 57. Преднацрта

[23] Крвних сродника по правој линији, побочних сродника до трећег и тазбинских сродника до другог степена.

[24] Милан Шкулић, Кривично процесно право, Београд 2010, стр. 222.

[25] Види емисију http://www.b92.net/video/video.php?nav_category=907&nav_id=568752

[26] <http://www.nspm.rs/politicki-zivot/qporodicna-setnjaq-i-druga->

[srbija.html?alphabet=l](http://www.nspm.rs/politicki-zivot/qporodicna-setnjaq-i-druga-srbija.html?alphabet=l)

[27] [http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2011&mm=09&dd=](http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2011&mm=09&dd=30&nav_category=12&nav_id=545985)

[30&nav_category=12&nav_id=545985](http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2011&mm=09&dd=30&nav_category=12&nav_id=545985)

[28] Са вестима налик [http://www.b92.net/zivot/vesti.php?yyyy=2010&mm=](http://www.b92.net/zivot/vesti.php?yyyy=2010&mm=09&dd=20&nav_id=459868)

[09&dd=20&nav_id=459868](http://www.b92.net/zivot/vesti.php?yyyy=2010&mm=09&dd=20&nav_id=459868)

[29] Види <http://www.ius.bg.ac.rs/prof/Materijali/skumil/rasprava%20novog%20Zakonika%20o%20KP/Jos>

[%20jedan%20pogled%20na%20predlog%20Zakona.pdf](http://www.ius.bg.ac.rs/prof/Materijali/skumil/rasprava%20novog%20Zakonika%20o%20KP/Jos%20jedan%20pogled%20na%20predlog%20Zakona.pdf) , стр. 34.

[30] http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2011&mm=11&dd=02&nav_category

[=12&nav_id=554382](http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2011&mm=11&dd=02&nav_category=12&nav_id=554382)

[31] http://www.bgcentar.org.rs/index.php?option=com_content&view=article&id=742:zloini-i-

Права детета или – нико не сме да вас бије!

Пише: Филип Благојевић
недеља, 29 април 2012 11:12

[kazna-u-svesti-graana-znaaj-naslea-meunarodnog-krivinog-suda-za-bivu-jugoslaviju-na-](#)

[regionalnom-nivou-2010-2012&catid=83](#)

[32] <http://www.bgcentar.org.rs/images/stories/Datoteke/pridruzimo%20se%20cetvrto%20izdanje.pdf>